

Finlands historia. Det ovärdiga sätt, hvarpå man mot dem uppträdt, skall Finland engång döma.

Att deremot menniskor, hvilkas tillvaro hittills varit en hemlighet för världen, tro *sitt* namns underskrift gälla i stället för bevis, är vittnesbörd nog för värdet af deras domslut. Att de taga parti *för* denonciationen torde i de flesta fall få tillräknas deras okunninghet om, hvad de försvara.

De skola säga: men Litteraturbladet har begagnadt hårdare ord! Ja. Men när H:fors Tidningar sade: »Det var *då*» – »Det är *nu*», biträdde bladet de värde Finnar, hvilka gjort mitt namn vanäradt i flera riken inför de få, som känna det, och inför de tusendetal, som icke känna det, men lägga det till frihetens fienders. De hafva lyckats dessa herrar. Deras ihärdiga vägran att återtaga anklagelsen har försäkrat deras bemödanden om framgång. Och jag finner, att de icke äro få, som häri ännu understöda dem. Den, som är sådana bemödandens föremål, försvarar sig icke med köld och kan i sina anklagare icke se hederliga män.

J. V. S.

38 OM UTSKOTTETS VERKSAMHET.

Litteraturblad n:o 12, december 1861

Då dessa rader komma i dagen, har Utskottet sammanträdt och börjat sina arbeten.

Vi hafva från första stund, det sammankallades, tryggt oss dervid, att fyratioåttio män, valda af landets fyra stånd och af Universitetet, huru helst Utskottets ställning och uppdrag skulle gestalta sig, skola besitta den patriotism, den insigt och klokhet, att deras tillgöranden aldrig kunde lända landet till förderf och sätta dess konstitutionela berättiganden i fara.

Men vi hafva också snart sagdt från första stund kommit till den öfvertygelse, att ingen afsigt funnits att bringa Utskottet i en ställning, som kunde göra dess verksamhet vådlig, och att derföre från Regeringens sida allt skulle göras, som kunde aflägsna en sådan våda. Detta har numera skett genom de förordnanden, som närmare bestämt arten af denna verksamhet. Och om än vid ett eller annat ordalag i dessa kunnat önskas mera bestämdhet, är dock genom dem det väsentliga afgjort, att Utskottet är endast en förberedande komitté, som har att yttra sig öfver, hvad K. Senaten föreslagit böra till Landtdags pröfning och hörande öfverlemnas.

Hvilken väg än Utskottet väljer, vi ämna icke sätta våra åsichter mot dess, såsom skulle vi tro oss besitta en insigt, hvilken i Utskottet saknas. Men öfvertygelserna äro och måste vara mångahanda, desto mera ju mera nytt det är, att personer utom styrelsens krets kallas att yttra sig i frågor af så stor vikt för fäderneslandet. Man kan alltså på grund af olika åsichter resonnera öfver, hvad som skett, hvad som möjligen varit det bättre. Men det gjorda kan icke göras ogjort; och hvars och ens pligt är derföre, att icke förnöja sig i gagnlösa protester och anklagelser, utan att söka vända det skedda till det bästa gagn, det möjligen kan medföra. Ur sådan synpunkt skola vi uppfatta äfven Utskottets tillgöranden. Men till vidare ligga dessa i framtidens dunkel; och vår betraktelse kan fritt röra sig i möjligheternas rike framställande, hvad som i vår tanke bort ske.

Vi äro öfvertygade, att i landet finnes en stark opinion derom ense, att, hvad helst som varit, hufvudsak nu är, att en landtdag verkligen kommer till stånd, och att derföre Utskottets uppträdande bör vara sådant, att detta önskningsmål icke aflägnas. Vi säga, att denna opinion är stark, men icke att den är allmän. Ty det är icke den, som företrädesvis låtit höra sig. Tvärtom har, så vidt den kunnat uttalas, en helt annan åsigt varit den mest högljudda: nemligen den, att Utskottet borde afdanka, utan afseende på, hvad häraf må följa. Men de upplystare i landet hafva, så vidt vi känna, icke delat denna ytterliga opinion, för hvilken allt, som skett, för att betaga Utskottets verksamhet en oroande karakter, synes hafva varit ovälkommet. Man bör dock hoppas, att de, som hyllat densamma, numera funnit sitt misstag, ehuru man väl sett spår deraf, att den endast motvilligt öfvergifves, och ännu i sista stund hör den fordran uppställas, att Utskottet likväl icke borde ingå på sitt erhållna uppdrag, utan i dess ställe sätta en självvald verksamhet: blott begära landtdag och föreslå landtdagsfrågor efter eget val.

Utskottets laglighet sättes från denna sida icke mera i fråga. Men det är för den ännu en farlig institution. Om det ingår på diskussion af de frågor, Senaten uppställt, skulle det kunna taga ansvarigheten från de rätta rådgifvarena: »Rikens råd och kollegier», från Senaten förmodligen!

Men om Utskottet föreslår Landtdagsfrågor, och om detta förslag af Monarken gillas, då behöfver troligen Senaten icke alls i saken höras?

Det ser ut, som om ett sådant resonnement skulle förutsätta, att det i landet är ondt äfven om det enklaste hvardagsförstånd. Ty mera behöfves väl icke för att inse, att, om Utskottet föreslår landtdagsfrågor, det äfven så fritager Senaten från ansvaret för ett sådant förslag – om nemligen hela denna ansvarsteori har någon grund.

Men det är en sådan, den uppenbarligen saknar. Det är uttryckligen föreskrifvet, att Utskottets utlåtanden skola af Senaten pröfvas, och det är alltså öfver Senatens förslag med afseende å Landtdagsfrågorna Monarken kommer att afgöra. Vi hafva förut till sakens upplysande framställt den fråga: om äfven Kyrkolagskomiteens arbete hindrar Monarken att höra »Rikets Råd?» Lika litet som nu detta är fallet, lika litet frigöres Senaten, när den engång tillstyrker eller afstyrker att lägga komitteens lagförslag inför ständerna, från ansvaret för sitt råd. Det ifrågavarande resonnementet, att Utskottet borde insvepa sig i tystnad, för att icke taga rådgifvarekallet från Senaten, har alltså ingen grund. Det motsäger dessutom sig sjelf, när det tillägges, att Utskottet likväl bör afgöra öfver, hvilka frågor som borde föreläggas första landtdag.

Det vore väl ett eget förfarande, om Utskottet t. ex. skulle föreslå, att frågan om bränvinsbränningen må såsom angelägen föreläggas landtdag, utan att yttra sig öfver, hvad denna landtdags proposition borde innehålla, om kronobrännerier eller bränvinsbränningsarrenden eller fri bränning mot skatt eller kanske utvidgad husbehofsbränning borde af Regeringen framställas såsom önskliga. Man skulle tycka det vara den klaraste sak i verlden, att det är en frågas innehåll, som afgör öfver dess mer eller mindre angelägna beskaffenhet.

En annan sak är, om Utskottet börjar sin verksamhet med att afskilja alla sådane frågor, hvilka äro af den art, att de erfordra särskilda komitteers nedsättande och en längre tids arbete, förrän något utarbetadt förslag rörande desamma kan landtdag föreläggas. Att sålunda Utskottet må pröfva, hvilka frågor, som äro de för tiden viktigaste och tillika sådane, att utarbetadt förslag i desamma kan utan

längre tidsutdrägt åtstadkommas, detta hafva vi redan tidigare betecknat såsom ett det vigtigaste föremål för dess verksamhet. Såsom vi erinrat, föranleder redan Generalguvernörens, Kejs. Senatens protokoll bifogade yttrande härtill. Och intet hindrar, att denna fråga först upptages, såsom bestämmande för Utskottets arbetsordning. Man torde dessutom kunna vara öfvertygad, att Utskottet kommer att åtnjuta fullkomlig frihet i sina öfverläggningar och i ordningen för desamma.

Men just ett sådant afgörande gör det också nödvändigt, att Utskottet ingår i diskussion om de frågors innehåll, hvilka det anser vara viktigast och snarast förberedda. Det kan icke säga: det är af vigt, att bränvinslagstiftningen ändras, utan att säga t. ex., det är af vigt, att bränvinsbränningen blir fri mot hög skatt, och att derföre förslag till bränvinsförordning i denna syftning må utarbetas. Ja det är högst önskligt, att, om Utskottet eger en eller flera ledamöter med insigt i frågan, dessa inlemna ett mera detaljeradt förslag, äfven om detsamma icke skulle af Utskottets pluralitet gillas. Saken kan derpå endast vinna. Hvem vill icke, att Regeringen till Landtdagen må inkomma med sådane propositioner, som hafva utsigt att antagas, på det icke angelägna ärendens afgörande må komma att från landtdag till landtdag uppskjutas. Utskottet synes väl derföre efter förmåga böra upplysa och utreda de frågor, det anser företrädesvis vara i behof af en sådan utredning. Om för denna pröfnings anställande handlingar från Styrelseexpeditionerna blifva behöfliga, kan väl deras meddelande icke vägras, ifall eljest Utskottet skall kunna motsvara sitt uppdrag. Vi hafva tidigare påpekat, huru nödvändigt det blir, att Utskottet t. ex. må vinna detaljerad kännedom om statsverkets tillstånd. Och vi tänka, det skall ingen blifva ledsen deröfver, att ur Utskottets tryckta protokoller få inhemta, hvad Utskottet härom lärt sig känna, såsom också ingen lärer förbise det gäneliga deri, att någon kunskap om statsverkets tillstånd och behof före Landtdagens sammanträdande må vinnas så väl af de blifvande landtdagsombuden som af deras komitenter.

Det finnes vidare ingenting, som bör hindra Utskottet att sträcka sin omtanke längre, än till första Landtdags ärenden. Om det t. ex. skulle anses ogörligt, att till första Landtdag hinna med något moget betänkt förslag till ändringar i kriminallagen, så vore det väl icke illa, att Utskottet skulle förorda omedelbart nedsättande af en komitté för ändamålet, på det att dröjsmål härmed icke må föranleda uppskof i frågans föreläggande vid nästa landtdag och dröjsmål med sjelfva reformen. Ty det kan icke vara likgiltigt, om t. ex. kroppsstraff afskaffas något år förr eller senare. Icke heller synes det vara utan vigt för en reform i kriminallagen, att ett antal församlade domare (om också uteslutande domare i städerna) och prester, hvilka närmast hafva kännedom om den gällande strafflagens inverkan på den del af befolkningen, som mest åt densamma är förfallen, gifva ord åt denna sin erfarenhet. Utan att det minsta sätta i fråga medlemmarnes i landets högsta domstol juridiska insigter, kan man dock antaga, att få ibland dem besitta en sådan kännedom om straffsättets inflytande, hvilken dock är nödvändig för den, som på annan grund än resonnementets vill föreslå reformer i strafflagen.

Vi hafva anført dessa exempel, för att visa, att Utskottet i sjelfva verket har annat att göra, än att räkna upp några numror bland de 52 (eller numera 54), under hvilka Senaten upptagit förslagen till Landtdagsfrågor. Man säger: Utskottet kan dock icke ingå i diskussion af

dem alla. Detta är icke heller nödigt. Men i dem, hvilka Utskottet utmärker såsom de mest brådskande och lättast förberedda, måste det dock yttra någon egen mening. Och det vid de öfrigas genomgående finner någon fråga, i hvilken det är af annan mening än Senaten, eller vid hvilken det anser något väsentligt böra tilläggas, vore det väl det mest besynnerliga förfarande, om det skulle underlåta att yttra denna sin åsigt.

10 Må vi tillägga ännu ett exempel. Antagom, att Utskottet skulle dekretera: punkten 47 är en bland dem, som borde föreläggas första landtdag. Ett sådant yrkande vore visst ganska riktigt, ty under denna punkt handlas om medel för folkundervisningen, jernvägar, sjöfällningar och kärrodlingar. Men det vore också i vår tanke ganska origtigt; ty under samma punkt föreslås: att Landtständerna för dessa ändamål och för statsskuldens amortisering skulle åtaga sig en viss bevilningsafgift. Men ingen i Utskottet lär tveka, att bondeståndet icke under något vilkor kommer att åtaga sig en bevilning för dessa ändamål – väl nog om det kan förmås att släppa husbehofsbränningen och sålunda
20 bereda statsverket en inkomst för ändamålet. Utskottet skulle således förorda ett förslag till Landtständerna, om hvilket det är fullt öfvertygadt, att det icke går igenom! Skulle väl i ett sådant förfarande finnas något förnuft! Vi tro för vår del icke, att Utskottet skall följa gifna råd af detta slag.

Älskar man demonstrationer för sitt privatnöjes skuld eller vill man endast genom sådane deltaga i påkallade reformer, då är det en annan sak. Men vill man med sin insigt bidraga till lösningen af frågor, som för fäderneslandet ega den högsta betydelse – och vi förutsätta, att hvarje ledamot i Utskottet har denna vilja – då tager man icke sitt uppdrag så lätt, att det vore fullgjordt genom uppräknandet af några
numror.

30 Att Utskottet kan få anledning tillägga något önskningsmål, som står i sammanhang med de af Kejs. Senaten föreslagna Landtdagsfrågorna, hafva vi tidigare framställt såsom högst troligt; och vi äro öfvertygade, att ett sådant tillägg icke kan mötas af något hinder. Likaså är det fullkomligen på sin plats, att Utskottet efter afskiljandet af de frågor, det anser böra komma till förhandling vid första Landtdag, tillägger uttrycket af sin tillit till det löfte om Landtdagens snara sammankallande, som Hans Majestät tillåtit landets Generalguvernör i Hans Majestäts namn uttala. Hvar och en litar väl fullt till
40 H. Exc. Generalguvernörens ord. Men dessa ord äro icke någon officiel akt; och Utskottets anhållan skulle derföre icke innebära annat, än ett uttryck af den allmänna öfvertygelsen i landet, att numera inga hinder möta Landtdagens beviljande.

Vi bekänna, att vi i någon mon misstagit oss om vigten af Utskottets tillgöranden för Landtdagsfrågornas förberedande. Vi hoppades nemligen, att rättigheten, att i tryck diskutera desamma, skulle minska vigten af dessa tillgöranden. Erfarenheten har visat, att detta varit ett misstag. Misstaget hade med den kännedom vi ega om tidningspressens i landet svaga sida kunnat undvikas, om vi icke låtit förleda oss af hoppet, att sakens vikt skulle mana den till ovana ansträngningar.
50 Allmänheten lär tro, att det icke är allvar med friheten att diskutera Landtdagsfrågorna. Exklamationer i tidningarna hafva kunna gifva anledning till en sådan tro. Men det förhåller sig, så vidt oss känt är, icke så. De artiklar i ämnet, hvilkas publicerande tidigare mött hinder, hafva varit sådane, som behandlat icke någon särskild landtdagsfråga, utan Utskottets och Landtdagens inbördes ställning. En af dessa

artiklar är den i detta blads Oktoberhäfte meddelade med titeln: *Landtdagsfrågorna*, som i Septemberhäftet icke fick ingå. Men vi böra sanningen likmätigt erkänna, att vi, medan sådant vägrades, mottogo uppmaningen att efter behag skriva om sjelfva frågorna – dock såsom om *Utskottsfrågor*. Hvar och en inser också, att det föga under någon tidpunkt varit de Svenska bladen i landet förmenadt att behandla de flesta af hithörande ärenden. Hvar och en har kunnat i Svenskt tryck yttra sin åsigt i alla lagfrågor och äfven i de ekonomiska med undantag för statshushållningen, som icke tålt vid någon kritik. Äfven den har dock nu kunnat till offentlig diskussion upptagas, såvidt den i Kejs. Senatens protokoll beröres. Snart ett fjerdedels år har tidningspressen i samma protokoll haft den rikaste anledning att sysselsätta sig med hithörande undersökningar i sak. Men den läsande allmänheten har också haft tillfälle öfvertyga sig derom, huru litet tidningarne haft att af sådane undersökningar erbjuda.

Saken är: hvar och en har tillfälle, att ur den utländska tidningslitteraturen inhemta allt det nödiga, för att göra i politik. Det gifves väl nuförtiden få män bland dem, som hjälpligen få ihop en skriftlig mening, hvilka icke förmå förorda konstitutionel frihet, fri yttranderätt, sjelfstyrelse o. s. v. och om det ena eller det andra kunna svarfva några fraser. Men i folkens lif är det så bestäldt, att de icke lefva blott af dessa ett fritt samhällsskicks former. Historien lärer tvärtom, att det fria samhällsskicket icke tager fast rot, förrän redan en högre grad af välstånd och bildning hos ett folk förefinnes. Och äfven sedan de fria formerna äro förhanden, måste medel uttänkas att begagna dem till välståndets och bildningens befordrande. Men det är här, vid denna fråga, som sagde i politik görande individers vetande har sin gräns.

Vår tid har bland medlen för ett friare samhällsskicks framkallande påfunnit »det passiva motståndet» och »den fredliga demonstrationen». Hvar och en, som läser tidningarne, känner sättet för denna agitation. Egentligen har den dock användts af svagare folk mot ett fremmande öfvervälde, mindre i sjelfständiga stater af de styrda mot de styrande. Och ingenstädes har denna agitation ännu frambragt något resultat. Det måste förhålla sig med den, som med den komplotterande revolutionen, att den framkallas af omständigheternas tvång, men likasom den senare endast förmår negera det närvarande, utan att i sig innebära någon säkerhet för, hvad som följa skall. Man ser äfven de ädlaste patrioter ofta drifna till denna negation; och den närvarande menskligheten har tyvärr haft tillfälle nog att beklaga den olyckliga utgången af sådane försök. De hafva äfven de sin betydelse i historien såsom småningom förberedande den tid, då den eftersträfvade reformen faller som ett moget äpple från trädet. Men beklaga måste man det, när friheten icke förmår framgå annorlunda, än genom dessa vexlingar af revolution och reaktion och båda åtföljande olyckor. Den s. k. fredliga demonstrationen måste hafva samma förlopp; ty den kan genom sin natur vara rigtad endast på att göra det närvarande tillståndet omöjligt, utan att hafva framtiden i sin makt.

Det vore naturligtvis löjligt, att i vårt lands förhållanden ens tala om det passiva motståndet; och löjliga vore äfven de svaga försöken till fredliga demonstrationer, som få sin upplösning inför poliskammarrens skrank, om de icke genom sin karakter af pöbelnöjen vore förkastliga och, emedan äfven det obetydligaste, som här sker, af berättelserna göres till oerhörda tilldragelser, vore för landet förderfliga. Glädjande är det derföre, att se demonstrationerna af allmänna opinionen fördömas.

Men hvarje teori och rådslag om, hvad som göras skall, då de endast innebära en protest mot det, som är, utan någon insigt i, hvad som ske bör, eller någon borgen för, hvad som komma skall, hvilat på samma grund, som dessa demonstrationer. Vi hafva i senaste nummer upplyst om de goda råd med afseende på Utskottets tillgöranden, som framträdte i Svenska blad, namneligen i Aftonbladet. Denna vishet, att säga, hvad Utskottet *icke* skall göra, att det skall innesluta sig i tystnad, icke svara på, hvad som frågas, på sin höjd utgjuta sig i klagomål, d. v. s. söka visa det närvarandes brister och derigenom möjligen göra det ohållbart – denna vishet är lättköpt, och den hvilat på samma negativa grund, som demonstrationerna, innebär i sjelfva verket intet annat, än en uppmaning att demonstrera. Såsom af det sagda förstås kan: vi för vår del skulle gerna ingå på denna teori, om den blott gäfvade ens ett löfte om, hvad efter en sådan demonstration skall komma. Vi äro visst öfvertygade, att numera föga någon annan inom Utskottet, än deputerade för bönderna i Wiborgs län, skall för sitt handlingssätt välja en sådan väg. Men hvarje med den anförda beslågadt plan för Utskottets verksamhet, i hvilken hufvudsak är att uppgifva, hvad det icke bör göra, kunna vi för vår del icke gilla. Grunden för vårt ogillande är den sagda, att sådant icke innebär någon framtid.

Vi påstå dock icke härmed, att Utskottets ställning ännu vore fullkomligt klar. Vi skola söka visa, i hvilket afseende ännu en obestämdhet återstår, och huru den i vår tanke kan aflägsnas.

De ärenden, som föreligga Utskottets behandling, kunna indelas i tre klasser.

För det första begäres Utskottets yttrande öfver ett antal *lagfrågor*, hvilka Senatens pluralitet ansett alla vara af den art, att de endast genom Landtdags tillgörande kunna få sin lösning. Ingen lärar betvifla, att icke Utskottet i denna del kan fritt yttra sig öfver Kejs. Senatens förslag. Skälet är enkelt. När förslag till nya lagstadganden föreläggas Landtdag, måste det ske i lagparagrafens bestämda lydelse, och Regering och Ständer skola öfverenskomma om hvarje ord deri. Om något sådant blir nu i Utskottet icke fråga.

Till den andra klassen höra *beskattningsfrågorna*. Äfven med dessa är samma förhållande. När t. ex. frågan om bränvinsbränningen förelägges landtdag, måste förslaget upptaga icke blott de vilkor, under hvilka brännerier få anläggas, och bestämma den kontroll, tillverkningen skall underkastas, utan äfven framförallt beskattningens belopp, betalningsterminen, sättet för dess uppbärande m. m. Likaså är hvarje bestämmande af någon bevillning en vidlyftig affär: grunderna för dess utgörande, taxeringen, beloppet, terminen, för hvilken den beviljas, uppbördssättet – allt skall i Regeringens förslag till Ständerna vara på det noggrannaste bestämdt. Men i de förslag, Utskottet får mottaga, är icke alls fråga om allt detta: och det kan lika litet blifva fråga om, att Utskottet kan gå mera i detalj, än hvad som skett i Senatens förslag, utan att derför ens få skenet af att träda i Landtdags ställe.

Det vore t. ex. icke ur vägen, om Utskottet skulle yrka, att Regeringen måtte vid Landtdag föreslå fri bränvinsbränning blott för någon viss kortare tid och den inflytande afgiftens användande för vissa bestämda ändamål. Sådant vore önskligt, emedan förslaget hos bönderna kommer att möta så starkt motstånd, och det derför borde ställas så, att detta motstånd om möjligt må afväpnas.

Vi erinra ännu, att, såsom klarligen synes, »Rikets Råd och Kollegierna», äfven sedan Utskottet yttrat sig, hafva gudsåfvor nog att på eget ansvar göra med afseende å dessa tvenne klasser af ärenden,

lagfrågorna och beskattningsfrågorna, förrän desamma komma i den form, att de kunna Landtdagen föreläggas.

Den tredje klassen af Utskottsfrågorna angår s. k. *ekonomiska ärenden*, hvilka Regeringen ensam kan afgöra, och i hvilka Landtständerna icke ega någon beslutanderätt, men hvilka Kejs. Senaten likväl ansett vara af den vikt, att Landtdagen borde angående desamma höras. I sådane frågor kan naturligtvis Regeringen vid Landtståndernas afgifna yttrande fästa den vikt, den anser detsamma förtjena, utan att i sitt beslut vara af detsamma bundet.

I afseende å dessa frågor är nu Utskottets ställning fortfarande obestämd. I Nådiga Reskriptet af den 24 April säges, att de deputerades »underdåniga framställningar i öfriga ämnen» – utom dem nemligen, som bero på Landtståndernas beslut – »komma att Vårt Nådiga afgörande omedelbart underställas»..... Och i Kungörelsen af den 23 Augusti heter det: »och vilje Vi, efter inhemtandet af de deputerades utlåtande, meddela närmare Nådigt förordnande angående de vidare åtgärder, som kunna finnas nödiga för frågornas lösning efter ärendernas beskaffenhet, antingen på administrativ väg eller genom landtståndernas medverkan». Såväl af den förra som af den senare förklaringen vill det alltså synas, som om dessa, de s. k. ekonomiska ärendena, skulle komma att afgöras, sedan blott Utskottet öfver desamma blifvit hört. Likväl kunde af ordalagen i Kungörelsen den slutsats dragas, att det likväl beror på ytterligare pröfning, med hvilka af desamma kommer att sålunda förfaras, och hvilka åter ännu kunde hänskjutas äfven till Landtdags hörande. 10

Då emellertid enligt Kejs. Senatens förslag Landtständerna borde höras äfven öfver *alla* dessa i Senatens protokoll upptagna ärenden, så är det lätt förklarligt, om Utskottet icke ens häri vill gå Landtdagen i förväg. Man kan visst numera, sedan intet hinder möter Landtdagens snara sammankallande, hoppas, att Regeringen icke skall afgöra dessa frågor under tiden mellan Utskottets och Landtdagens sammanträden, så mycket mindre som ingen bland dem är af en så brådskande natur, att med densamma icke kan anstå, tills Landtständerna blifvit deröfver hörda. Men som sagdt, man bör finna det naturligt, om Utskottet icke gerna vill gifva anledning dertill, att något af dessa i Senatens protokoll upptagne ärenden komme att undandragas ständernas hörande, isynnerhet som flera af hithörande frågor, såsom den om fri spanmålshandel, om laga försvar m. m., äro af stor vikt. Med afseende härå hafva vi i en föregående artikel yttrat den mening, att Utskottet i dessa frågor kan enkelt förena sig i Kejs. Senatens förslag: att Landtståndernas yttrande öfver dem må inhemtas. Som sagdt, vi tro icke att det numera skall oroa de tänkande i landet, om Utskottet i dessa frågor nyttjar sin fulla frihet att yttra sig äfven rörande deras innehåll. Men då också Senaten i afseende å dem icke uppställer några bestämda förslag, utan vill lemna Landtdagen öppet att rörande dem uttala landets behof, så kan det icke förtänkas Utskottet, om det äfven inskränker sig till att häri votera med K. Senaten, sålunda låtande Landtdagen oförminskadt åtnjuta det förtroende, Senatens förslag afser att bereda densamma. Ty, det bör icke glömmas, dessa frågors afgörande hör Regeringen ensam till, och Landtståndernas hörande i desamma kommer att vittna för den omtanke för landets bästa och det afseende på nationens önsknningar, hvarmed Regeringen vill i dem fatta ett beslut. 30 40 50

Den ärade läsaren finner, att denna undersökning fört oss till yrkanden fullkomligt motsatta dem, som angående Utskottets ställning sökt göra sig gällande. En våda, har man sagt, skulle ligga deri, att

Utskottet alls befattar sig med frågor, som tillhöra båda Statsmakternas pröfning och afgörande. Derigenom skulle nemligen Utskottet sätta sig i Landtdagens ställe. Vår åsigt är tvärtom den, att i dessa frågor, lagfrågorna och beskattningsfrågorna. Utskottet, så länge det blott håller sig till pröfning af Senatens i desamma framställda förslag, omöjligen kan komma i kollision med Landtdagen. Grunden för detta yrkande är den framställda, att Senatens förslag sakna formen af Landtdagspropositioner, endast utgöra förslag till sådane. Dessa förslag skulle tvärtom aldrig kunna af Landtdag pröfvas, d. v. s. af den icke kunna förvandlas till lag; men af Utskottet, som ingen lagstiftare

är, kunna de pröfvas, ändras och motförslag uppställas. Deremot hafva vi sökt visa, att, om i någon del Utskottets tillgöranden kunna anses betänklighet underkastade, är det icke med afseende på lagfrågorna och beskattningsfrågorna, utan med afseende på de s. k. ekonomiska frågorna, dem, öfver hvilka Regeringen ensam eger att bestämma. Men äfven häri har betänkligheten numera ingen faktisk anledning, att göras gällande. Och om den likväl anses vara på sin plats, så är ingenting lättare, än att äfven i detta hänseende undvika all möjlig kollision.

Samma personer, hvilka nu såsom deputerade i Utskottet behandla frågorna, skola troligen äfven såsom Landtdagsmän komma att delta i deras definitiva afgörande. Så mycket mer kan man vänta, att deras beslut skola vara väl öfverlagda. Det är den blifvande landtdagen, som genom dem deltagar i bestämmandet af föremålen för sin verksamhet.

J. V. S.

39 DETTA BLADS ÅRSGAMLA NYÅRSHELNING.

Litteraturblad n:o 12, december 1861

Emedan omständigheterna det medgifva, införes här den artikel »Nyåret 1861», hvilken i denna årgångs Januarihäfte icke fick taga plats. Den införes i helt och hållet oförändrad form, ehuru väl ett och annat nu kunnat klarare utsägas af, hvad som då endast kunde antydvas. Också i det historiska är ingenting ändradt, fastän en del förhållanden i verlden t. ex. de Nordamerikanska gestaltat sig annorlunda, än vid årets början kunde förutses. Dessa brister oaktadt, hoppas Red., att artikeln icke utan allt gagn skall läsas. Läsaren torde benäget finna billigt, om Red. vid dess införande afser äfven sitt eget intresse. Ty ehuru kända våra åsikter och sträfvanen borde vara, har, såsom bladets ärade läsare veta, en hatfull smädelse gjort sitt bästa, för att göra dem misstänkta, och man har vid uppfattningen af våra ord icke velat taga de förhållanden i beräkning, under hvilka vi försökt att bringa till tals för fäderneslandet viktiga frågor, som intet annat blad derförinnan kunnat beröra. Här följande artikel innebär ett vittnesbörd om dessa förhållandens svårighet.

Tidskiftet är mer än vanligt allvarsamt och betydelsefullt.

Från den tid Romerska väldet föll och nya folkstammar togo Europas länder i besittning, har den politiska historien företett en kamp för de Ny-Europeiska staternas bildande och ömsesidiga erkännande. Deras skilda delar hafva derunder blifvit sammanfogade såsom